

Організація роботи з батьками

**ВИ МОЖЕТЕ УТВЕРДИТИ СЕБЕ В СУСПІЛЬСТВІ,
ЗАСЯЯТИ КРАСИВОЮ ЗІРКОЮ НЕПОВТОРНОЇ
ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ, ВИХОВАВШИ ХОРОШИХ ДІТЕЙ,
ХОРОШИХ ГРОМАДЯН, ТРУДІВНИКІВ, ХОРОШОГО СИНА,
ДОЧКУ, ХОРОШИХ БАТЬКІВ ДЛЯ СВОЇХ ДІТЕЙ...**

**Діти – це життєва
мудрість, майстерність і мистецтво.
Діти не тільки і не стільки джерело радості,
це щастя, створене вашою працею.**

В.О.Сухомлинський

НОРМАТИВНО – ПРАВОВА БАЗА :

- **Конституція України**
- **Закони України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про позашкільну освіту”, “Про виховання”**
- **Державні національні програми “Освіта”, “Про виховання дітей та молоді в системі освіти”**
- **Національна доктрина розвитку освіти**
- **Державні концепції: “Сім’я і родинне виховання”, превентивного та громадянського виховання, державної сімейної політики**
- **Конвенція та декларація прав дитини**
- **Програма “Українська родина”**

Програма “Українська родина”

(постанова Кабінету Міністрів № 243 від 14.03.2001р.)

створена з метою підвищення рівня педагогічної культури батьків через батьківський всеобуч, враховуючи їх інтереси у педагогічних знаннях і вміннях щодо виховання дітей, спираючись на їх досвід, підтримуючи активних учасників та розв'язуючи педагогічні задачі, ситуації, використовуючи різні види самостійної освіти дорослих, обмінюючись досвідом.

СІМ`Я - ЦЕ ТЕ ПЕРВИННЕ СЕРЕДОВИЩЕ,

ДЕ ДИТИНИ ПОВИННА ВЧИТИСЯ

РОБИТИ ДОБРО.

(В.Сухомлинський)

ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ ШКОЛИ У РОБОТІ З БАТЬКАМИ:

- *Пропаганда педагогічних знань з метою підвищення педагогічної грамотності батьків*
- *Організація заходів, спрямованих на оволодіння батьками системою умінь, необхідних для організації діяльності дитини вдома*
- *Гуманізація змісту та форм роботи з родиною і взаємовідносин “педагоги - батьки”*

ТИПИ СІМЕЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

- **За структурою влади в родині**
- **За кількістю поколінь в сім'ї** - одно покоління , багатопокілінна (розширена, велика, складна)
- **За наявністю батьків** – повна, неповна(батьківська, материнська)
- **За кількістю дітей в сім'ї** – малодітна, середньодітна, багатодітна
- **За якістю виконання сімейних функцій** - нормально - функціонуюча, дисфункціональна:
  - превентивні, в яких проблеми незначні і знаходяться в початковій стадії,
  - сім'ї, де є соціальні протиріччя, які загострюють взаємовідносини членів сім'ї один з одним і оточенням до критичного рівня,
  - сім'ї, які живуть за межею бідності, що загубили перспективу та інертні до власної долі

Типи сімей та особливості педагогічної взаємодії

За станом психологічного комфорту:

- благополучна;
- неблагополучна – сім'ї, які не спроможні продуктивно вирішувати проблеми та виконувати сімейні функції, де є проблемні діти, або повторний шлюб чи неповна сім'я, житлові проблеми, алкоголізм, відчуженість батьків,
- гармонійні сім'ї, де здорова атмосфера, гарний клімат

За здібністю вирішувати сімейні проблеми:

- проблемні:
  - сім'ї, в яких батьки пред'являють суворі вимоги до дітей, не надаючи любові, ласки, що призводить до нерішучості;
  - сім'ї, в яких створюють кумира і виконують всі примхи дитини;
  - сім'ї, де є гіперопіка, що призводить до втрати самостійності,
  - сім'ї, в яких батьки зайняті собою або бізнесом

СТИЛІ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

- **Потуральний стиль** – повна, безконтрольна свобода дій, де дорослі зайняті собою і байдужі до потреб і запитів дітей, головний метод – батіг і пряник, такі діти мають славу підлабузників і підлиз, вихваляються, не люблять праці, не здатні безкорисливо дружити, а батьки в конфліктних ситуаціях цілковито довіряють своїй дитині, таких батьків необхідно залучати до спілкування, на свята, заходи.
- **Змагальний стиль** – вбачають в діях дитини щось видатне, заохочують активність дитини, порівнюють з іншими і дуже страждають від поразок, участь у різних гуртках, секціях, використовують методи заохочення і покарання, захищають дитину від всіх претензій з боку інших, але діти привчаються демонструвати свої досягнення, їх цікавить результат, претендують на лідерство, звернути увагу на формування критичного мислення, культури спілкування, слід привчати до відповідальності, умінь співчувати.
- **Розважливий стиль** – повна свобода дій, особистий досвід додають власними спробами і помилками, батьки кричать, докоряють, бо вважають, що дитина сама вибирає діяльність по душі, атмосфера вдома тепла, добра, беруть участь у всіх заходах класу, діти шанобливо ставляться до старших, дитина усвідомлює свої помилки, ростуть допитливими, активними, вільно спілкуються з дорослими, протестують проти авторитарного стилю.

СТИЛІ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

- **Запобігливий стиль** – коли дитина хворіє, або особливості характеру батьків: недовірливі, болісно реагують, бояться ініціатив з боку дитини, виховують інфантилізм, уникають труднощів, приділяють мало уваги вихованню. Діти байдужі, зраджують, прагматичні, пасивні, безвідповідальні. Слід формувати у батьків культуру адекватного сприйняття власної дитини, корисним є обмін думками, тематичні консультації.
- **Контролюючий стиль** – коли дитина виховується в дитячому будинку чи в родині опікунів, або тривалий час живе без батьків. У таких сім'ях воля суворо регламентується, методи покарання жорстокі, діти похмурі, схильні провокувати гіперлюбов до себе, замкнені, часто конфліктують, тривожні, негативно ставляться до критики. Треба демонструвати динаміку у навчанні, розвивати інтелект, обґрунтовувати вимоги.
- **Співчутливий стиль** – умовою є недостатній матеріальний статок родини, погані побутові умови, відсутність одного із батьків; діти рано розпочинають трудову діяльність, замкнені, насторожені, не бажають говорити про себе; батьки вчать пристосовуватися в житті, діти мають багатий внутрішній світ, серйозні, сумлінні, гарно дружать, досягають мети; слід виховувати ініціативу, допомагати зміцнювати їхнє становище в колективі.
- **Гармонійний стиль** – дитина бажана, росте в теплій, дружній атмосфері, в якій дотримуються традицій; організують спільні ігри; діти розважливі, чуйні, активні, безстрашні, відповідальні, простодушні; батьки з гіперпочуттям обов'язку, але діти страждають від обмеженої ініціативи.

ПРОГРАМА ВИВЧЕННЯ РОДИНИ

Загальні відомості про родину:

Структура родини, вік, професія батьків, побутові, санітарно – гігієнічні умови життя родини, матеріальне забезпечення.

Дані про виховання:

Виховна спроможність і активність родинного колективу, психологія родинних стосунків, наявність куточка школяра, дотримання дитиною режиму дня, робота батьків над формуванням загальної культури школяра, розвитком його здібностей, таланту, використання вільного часу, культура дозвілля, ставлення батьків до школи, хто з членів сім'ї здійснює найбільший вплив на учня.

ПРОГРАМА ВИВЧЕННЯ РОДИНИ

Рекомендації для класних керівників щодо вивчення родини	Для ефективної роботи з батьками класному керівнику необхідно:
Перше відвідування сім'ї з метою підготовленості до навчання та умов для навчання і виховання	Вміти уважно і тактовно слухати батьків, володіти певними особистісними якостями
Розмова з батьками з метою усвідомлення ними вимог щодо підготовки дитини до школи і контролю за навчанням	Допомогати в оцінюванні існуючої проблеми, поради, систематизації і упорядкуванні висновків, спостережень, зауважень
Надання конкретних рекомендацій для батьків щодо виховання дитини	Візити повинні стати нормою і системою

ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ:

● **Обов'язки**

- **Зобов'язані утримувати дітей до повноліття**
- **Відповідальність за виховання і навчання**
- **Відповідальність за здобуття повної загальної середньої освіти: надати умови для навчання, дбати про фізичний та психічний стан та розвиток творчих здібностей, поважати гідність дитини, виховувати працелюбність, доброту, милосердя, шанобливе ставлення до родини, природи, мови, країни, національної історії, культури, цінностей, повагу до законів, прав і свобод людини.**

● **Права**

- **Обирати та бути обраними до батьківських комітетів і рад**
- **Звертатися до органів управління освітою, керівника школи, органів самоврядування з питаннями про навчання, виховання**
- **Приймати рішення про участь дитини в інноваційній діяльності загальноосвітнього закладу**

БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ

- **Орган самоврядування, який обирається в класному колективі для утвердження і функціонування колективу батьків класу та сприяння і допомоги педагогічному колективу та класному керівникові у навчанні і вихованні дітей**
- **Складається із 3-5 осіб, обирається голова , відповідальні за навчальну , культмасову та господарську роботу повинні мати авторитет, організаторські здібності, відчувати відповідальність перед суспільством, уміти зберігати відомості про особливості стану справ в окремих родинах і не робити їх предметом пересудів**
- **Він є добрим помічником учителів – вихователів в організації і проведенні класних зборів**

ПЛАН РОБОТИ БАТЬКІВСЬКОГО КОМІТЕТУ

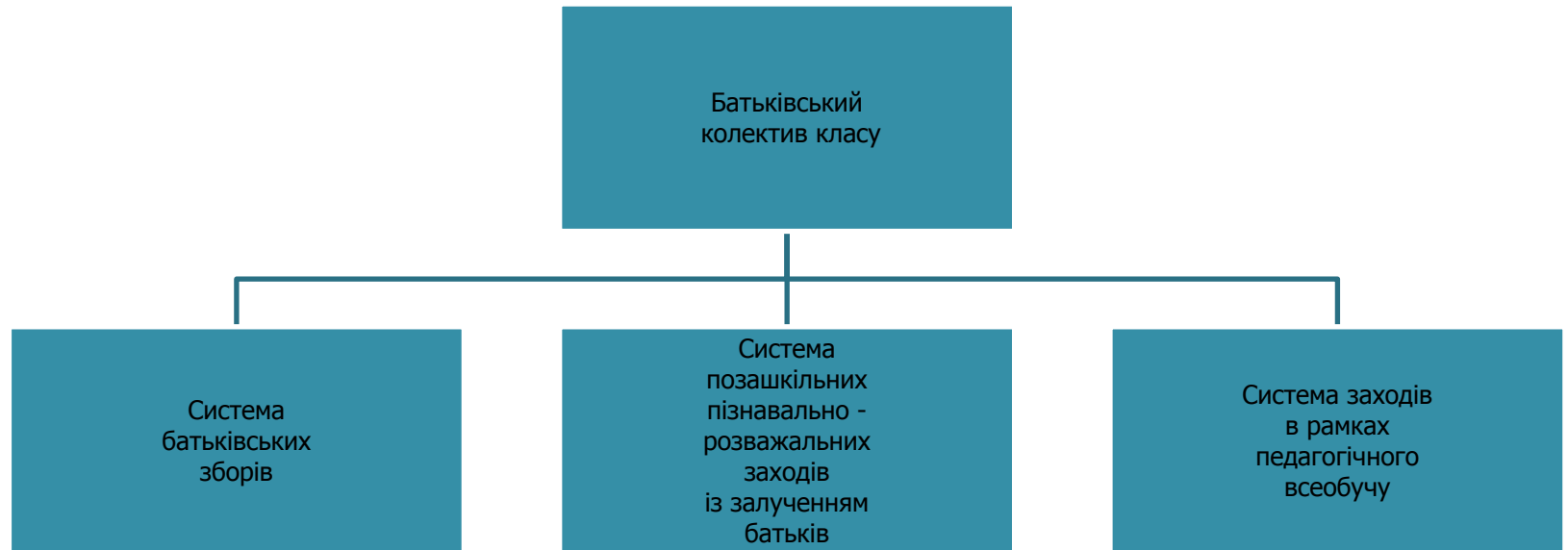
- **Вересень** – підсумки роботи за минулий рік, харчування учнів
- **Жовтень** – про підготовку приміщень до опалювального сезону, стан здоров'я підлітків та шляхи його покращення, педагогіка співробітництва вчителів і батьків
- **Листопад** – про жорстокість і насильство в сім'ї, підготовку до святкування дня св. Миколая, сприяння батьків у боротьбі з пропусками учнів школи
- **Грудень** – про надання кваліфікованої допомоги сім'ям, які опинились у складних життєвих обставинах, підготовку до святкування Різдвяних свят
- **Січень** – про роль батька у вихованні дитини, організацію дозвілля школярів
- **Лютий** – про проблеми статевого виховання, роль батьків у формуванні адекватної поведінки школярів - підлітків
- **Березень** – про роль батьків у формуванні морально – етичних норм поведінки дітей, підготовку до святкування свята Великодня, про відповідальність батьків за виховання дітей
- **Квітень** – про участь батьків в організації виховного процесу у школі, підготовку до святкування Дня матері, Дня Перемоги
- **Травень** – про підготовку учнів до екзаменів, організацію дозвілля дітей у літній період, звіт голови за минулий навчальний рік

ОБОВ'ЯЗКИ ТА ЗМІСТ РОБОТИ БАТЬКІВСЬКОГО КОМІТЕТУ:

- **Голова:** організовує роботу, складає план, бере активну участь у зборах, є представником на раді школи
  - **Відповідальний за навчальну роботу:** виявляє цікавість до навчання у дітей та організовує відвідування батьками уроків, відповідає за придбання підручників, посібників, силами батьків надає допомогу відстаючим у навчанні
  - **Відповідальний за господарську роботу:** надає допомогу у дотриманні санітарно – гігієнічного стану класу, у ремонті та оформленні кімнати, придбанні необхідних речей
  - **Відповідальний за культмасову роботу:** допомагає у проведенні екскурсій, походів, заходів, культпоходів, залучення до гуртків, проведення класних годин.
- Зміст роботи комітету:**
- Складання плану роботи
  - Допомога у проведенні батьківських зборів
  - Організація виставок, ярмарок, екскурсій, походів
  - Залучення до профорієнтаційної роботи
  - Залучення до ремонту класної кімнати, меблів, спільних суботників
  - Допомога у проведенні класних годин, позакласних заходів, вечорів, культпоходів, екскурсій, турпоходів
  - Залучення батьків до роботи у гуртках
  - Організація спільних вечорів, змагань, конкурсів, спортивних естафет тощо.

СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ У РАМКАХ КЛАСУ

Форми, методи і прийоми роботи з батьками

Традиційні форми роботи

• Індивідуальні відвідування сім'ї, запрошення до школи, індивідуальна педагогічна бесіда, листування, дні відкритих дверей

• Групові- зібрання батьківського активу, групові бесіди, консультації, батьківські консилиуми

Колективні - лекції, бесіди, науково – практичні конференції, вечори питань і відповідей, загальношкільні збори, збори – концерти, конференції з обміну досвідом, педагогічні колегіуми, зустрічі “за круглим столом”, диспути, педагогічний всеобуч, усні журнали

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ І ПРИЙОМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ

- **Традиційні методи і прийоми роботи:** спостереження, бесіди, анкетування, учнівські твори-роздуми.
- **Інноваційні форми роботи:** педагогічний десант (виступ вчителів в організаціях, де працюють батьки), дерево родоводу (зустрічі поколінь, роздуми над проблемами виховання), родинний зміст (збори дітей, батьків, членів родини), сімейна скринька (добірка матеріалів з позитивним досвідом родинного виховання), народні світлиці (спільне проведення традиційних спілкувань), дні довіри (у вибранні дні батьків – лікарі, батьки-юристи проводять консультації), аукціон педагогічних ідей (обмін досвідом родинного виховання), батьківські педагогічні ринги (спільне розв'язання проблем), батьківські педагогічні табу (спільне обговорення шляхів виходу із кризових ситуацій), психологічні тренінги, збори-практикуми, збори-діалоги.

ЯК ЗАЛУЧИТИ БАТЬКІВ ДО ШКОЛИ?

Необхідно:

- Підвищувати авторитет родини
- Сприймати помилки у вихованні як створення нових можливостей для розвитку
- Враховувати інтереси батьків
- Спиратися на життєвий досвід батьків
- Не загострювати увагу на недоліках родинного виховання
- Вірити , що будь – яка родина має сильні сторони

Фактори, що перешкоджають ефективній роботі з батьками:

- Очікування швидкого та легкого успіху, бажання швидко знайти легкі відповіді на складні запитання
- Відсутність досвіду групової взаємодії
- Замкненість батьків
- Завищені очікування від взаємодії з учителем

БАТЬКІВСЬКІ ЗБОРИ ЯК ОДНА ІЗ ГОЛОВНИХ ФОРМ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ І СІМ'Ї

Пам'ятка класному керівникові до проведення батьківських зборів:

- **Сповістіть заздалегідь про батьківські збори (запрошення, запис у щоденниках), попіклуйтеся про час проведення зборів, підготуйте візитки із іменами батьків.**
- **Особливу увагу зверніть на розташування батьків в класі для того, щоб всі чули один одного.**
- **Разом із батьками оберіть правила для учасників зборів, встановіть регламент.**
- **Не забудьте про свій настрій та правило починати із позитивного, а завершувати з планування майбутнього.**
- **Використайте групові форми організації взаємодії, ігри.**
- **Дотримуйтеся того, щоб на зборах були прийняті конкретні рішення.**
- **Якщо є новенькі в класі, розпочніть збори зі знайомства з батьками.**
- **Порадьтеся про ті питання, які хотіли б порушити на зборах, що хотіли б вирішити додатково.**
- **Розкажіть про ті завдання, які ви ставите перед собою й перед класним колективом на рік, про завдання школи.**
- **Ознайомте з основними справами на рік, із традиціями, планом роботи на чверть, домовтесь про допомогу**
- **Розкажіть про те, які гуртки, факультативи, секції працюють в школі для цього віку дітей**
- **Обговоріть на зборах організаційні питання: сніданки, можливості надання матеріальної допомоги, про форму одягу**
- **Виразіть подяку всім, хто прийшов на збори і знайшов час для спілкування**
- **В особистих бесідах оцінюйте успіхи дітей відносно їх потенціальних можливостей**

ВИДИ БАТЬКІВСЬКИХ ЗБОРІВ:

- Організаційні, тематичні, поточні*
- Збори – диспути, збори - конференції, збори-практикуми, зустрічі поколінь, батьківські клуби*
- Збори-концерти, батьківські вечори*
- Збори-семінари, тренінги, батьківські читання*
- Педагогічні роздуми, батьківські ринги*
- Підсумкові батьківські збори*

КЛАСНОМУ КЕРІВНИКОВІ НЕОБХІДНО ПАМ'ЯТАТИ:

Не можна:

- засуджувати присутніх на зборах за пропуск попередніх зборів;
- порівнювати окремих учнів і різних класів;
- надавати негативну оцінку класу в цілому;
- переоцінювати значення окремих шкільних предметів;
- вибирати для спілкування грубу інтонацію.

Осмислення висновків після проведення батьківських зборів:

- Явка батьків на збори
- Персональний склад батьків, які залишилися на індивідуальну бесіду після зборів
- Питання батьків під час проведення зборів, їх участь у обговоренні черги денної
- Інформація про результати зборів повинна донестися до адміністрації школи, педагогів-колеґ, при необхідності до шкільного психолога або лікаря.

ЩО ТАКЕ БАТЬКІВСЬКИЙ ВСЕОБУЧ?

- **Форма психолого–педагогічної освіти батьківської громадськості, що створена в рамках загальноосвітнього закладу освіти і спрямована на підвищення рівня педагогічної культури батьків та сприяє задоволенню власних інтересів батьків у педагогічних знаннях і вміннях щодо виховання своїх дітей.**

ТЕМАТИКА ЗАСІДАНЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ВСЕОБУЧУ ДЛЯ БАТЬКІВ

- Проблема „батьки - діти”
- Режим дня школяра
- Мистецтво виховання
- Про родинну демократію
- Роль родини у вихованні моральних почуттів дитини
- Права і свободи людини в Україні
- Особливості статевого виховання дітей
- Права і обов'язки батьків, свята в родині
- Традиції родинного виховання
- Юридична консультація для опікунів
- Дисципліна і самоконтроль школяра
- Свято в рідному домі
- Українська родинна педагогіка про виховання
- Роль школи у професійному самовизначенні учня школи
- Девіантна поведінка школяра: діагностування, допомога
- Формування правової культури батьків, роль батька і матері у вихованні дітей.

ЯКІ ПРАВА МАЄ ДИТИНА?

- **Право на життя**
- **Право на любов і піклування з боку батьків**
- **Право на інформацію**
- **Право на освіту, відпочинок, повноцінне харчування, медичну допомогу**
- **Право на захист від непосильної примусової праці**
- **Право на захист від насильства, тортур, жорстокості й покарань**

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА КЛУБУ БАТЬКІВСЬКОГО СПІЛКУВАННЯ

- Проблема національного виховання учнів (лекція)
- Наші діти, хто вони? (диспут)
- Батькам про педагогічне родинознавство (інформація)
- Що заважає дітям бути вихованими?(бесіда за круглим столом)
- Чи вміємо ми, дорослі, спілкуватися з дітьми? (дискусія)
- Що означає виховувати правильно?(диспут)
- Дозвілля у нашій родині (сімейний портрет)
- Традиції в українській родині (родинний вогник)
- Про позитивні і негативні якості характеру(зустріч із психологом)
- Помилки родинного виховання (ділова гра)
- Чому не завжди ми слідуємо порадам наших педагогів (вечір запитань і відповідей)
- Відповідальність батьків за виховання дітей (зустріч з юристом)
- Моральність у родині. У чому вона полягає? (особистісно-рольова програма)
- Про співпрацю батьків, вчителів, дітей (підсумкова конференція)

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ І БАТЬКІВ

- **Класні години або організаційні збори з планування спільної роботи дітей і батьків на навчальний рік. Проведення спільних класних годин, зборів, вечорів, заходів**
- **Загальні збори батьків і учнів “Ми – одна родина”**
- **Творчі звіти “Живемо разом”, “Наша родина”**
- **Заняття “Вчимося спілкуватися”, “Наше дозвілля”**
- **Класні години для дітей і дорослих “Про доброту і милосердя”, “Вчимося жити разом”**
- **Збори – диспути “Батьки і діти”, “Роль батьків у вихованні дітей”, “Конфлікти і їх подолання”**

ПАМ'ЯТКА ДЛІ БАТЬКІВ

- Якщо дитину постійно критикують, вона вчиться ненавидіти
- Якщо дитина живе у ворожнечі, вона вчиться агресивності
- Якщо дитину висміюють, вона стає замкненою
- Якщо дитина росте в докорах, вона вчиться жити з почуттям провини
- Якщо дитину хвалять, вона вчиться бути вдячною
- Якщо дитину підтримують, вона вчиться цінувати себе
- Якщо дитина живе в розумінні й доброзичливості, вона вчиться знаходити любов у цьому світі

ЗАПОВІДІ ДЛЯ БАТЬКІВ:

- Ніколи не займайтеся вихованням у поганому настрої
- Чітко визначайте, чого саме ви вимагаєте від дитини
- Надайте дитині самостійності, виховуйте, а не контролюйте кожен її крок
- Краще не підказуйте головного рішення, а вкажіть шляхи його й час від часу аналізуйте разом з дитиною
- Не пропустіть момент першого успіху
- Вчасно зробіть зауваження, відразу оцініть вчинок і зробіть паузу – дайте усвідомити почуте
- Виховання не може бути поетапним
- Вихователь повинен бути суворим, але добрим

***БУДЬТЕ ГАРНИМИ
ВИХОВАТЕЛЯМИ ДЛЯ ДІТЕЙ***

Вони будуть вам вдячні!

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!